SVOBODA
UKRAINIAN DAILY

СВОБОДА
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятайте про Україну!

No. 159. JERSEY CITY and NEW YORK. THURSDAY, AUGUST 20, 1987 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК. ЧЕТВЕР, 20-го СЕРПНЯ 1987 РІК XCIV. Ч. 159.

...Ь ЗАХОДИ ДЛЯ ВИЇЗДУ Й. ТЕРЕЛІ

Торонто. — Як інформує тижневик „Новий Шлях" вже від травня ц.р. йдуть старання, щоб стягнути до Канади Йосипа Терелю з родиною. Ще в квітні Тереля повідомив канадську амбасаду в Москві про своє бажання приїхати до Канади. Однак Канада повільно реаґує на цю справу та тільки в останніх тижнях зрушено канадський уряд, щоб приспішити цю справу.

Справа стала наглою дня 17-го липня, коли Тереля знову зустрівся з представниками амбасади та повідомив їх, що совєти готові його випустити, коли тільки хтось дасть йому візу. На жаль, Канада ще не готова дати таку візу.

В телефонічній розмові 19-го липня з представниками Релігійного Товариства Св. Софія (Канада), які займаються цією справою, Тереля сказав, що боїться нового арешту за „паразитизм" (власті не дають йому праці). Мабуть причина цієї нової погрози є в тому, що після звільнення в лютому Тереля далі продовжував видання „Хроніки Католицької Церкви".

Товариство Св. Софія в Канаді закликає всіх українців доброї волі дзвонити і писати до своїх представників в парляменті, щоб приспішити надання віз для Терелі.

Знову цього року Св. Софія закликатиме, щоб у жовтні обходити місяць молитви за переслідувану Церкву.

Адреса Товариства Св. Софія: 85 Lakeshore Rd., St. Catharines, Ontario, L2N 2T6; tel.: (416) 937-3366.

На Союзівці виступить ансамбль „Дунай"

Ансамбль „Дунай"

Союзівка. — Тут в суботу, 22-го серпня ц.р., у охолоджуваній залі „Веселки" відбудеться черговий із серії літніх концертів.

У програму цього концерту, що відбудеться о год. 8:30 вечора, входить виступ танцювального ансамблю „Дунай", який вже не раз захоплював глядачів своїм виступом. „Дунай" це танцювальна група із Ст. Катарінс, Канада, що вже не раз виступав на сценах Америки. Цей ансамбль, керівником якого є хореограф Орест Самець, виступав на Союзівці минулого червня під час Дня Батька.

Після концерту, о год. 10-ій вечора, розпічнеться забава під пульсуючі звуки оркестри „Гуцули".

ВИСТАВКА С. ҐЕРУЛЯК

Союзівка. — Тут в неділю, по полудні, 23-го серпня, відбудеться виставка праць відомої мисткині Слави Ґеруляк. Виставка буде в бібліотеці „Гостинниці".

Відійшов на пенсію визначний журналіст

Ню Йорк. — На початку серпня ц.р. із газети „Ню Йорк Таймс" повідомила, що з рядів американських визначних журналістів відійшов на частинну пенсію Джеймс Рестон. Щоб краще ознайомити наших читачів з цією вийнятковою постаттю серед журналістів Америки, подаємо у вільному перекладі декілька фактів про нього з журналу „Тайм".

Дж. Рестон став членом редакції „Ню Йорк Таймсу" у 1939 році і з того часу працював для газети. Як шеф вашінгтонського бюра і колюмніст від 1953 року, став він основоположником глибоковдумливого репортерського стилю в Америці, що й визначує його як одного з найвидатніших журналістів його доби.

Минулого тижня Джеймс

(Закінчення на стор. 4-ій)

Появилася „Хрестоматія Тисячоліття Хрищення Руси-України"

Торонто (СКВОР). — Світова Координаційна Виховно-Освітня Рада при Світовому Конґресі Вільних Українців відзначила Ювілей Тисячоліття Християнства в Україні окремим виданням — „Хрестоматією Тисячоліття Хрищення Руси-України".

У зміст її входить у першу чергу ряд статтей сучасних науковців, які висвітлюють в різних аспектах добу прийняття християнства в Руси-Україні та дальший вплив християнства на формування духовости українського народу та розвиток його культури. Далі йде вибір із документів, починаючи від опису Хрищення України із „Повісти давніх літ" літописця Нестора, аж до заклику сучасних владик Українських Церков до спільного відзначення Ювілею Тисячоліття. Третя частина — це уривки поетичної і прозової творчости українських мистців слова, які вказують, як сприйняв та зрозумів Христову віру український народ.

ХРЕСТОМАТІЯ ТИСЯЧОЛІТТЯ ХРЕЩЕННЯ РУСИ-УКРАЇНИ

Основна тема „Хрестоматії" — українське християнство, як воно виявлялося в різних віросповіданнях, із підкресленням того, що їх єднає і з наміром створити якнайглибше взаємне зрозуміння поміж українцями-християнами.

„Хрестоматію" зредаґувала колеґія під проводом Лесі Храпливої-Щур, оформив відомий мистець Ярема Козак. Книга прикрашена теж кольоровими малюнками — включно із репродукцією відомої картини хрищення України, покійного мистця Петра Андрусіва.

Щоб улегшити якнайширше користування „Хрестоматія" забезпечена численними поясненнями-примітками і довідками, як теж словником менше зрозумілих слів у чотирьох мовах країн, де проживає найбільше українців.

„Хрестоматія" подумана в першу чергу для молоді — для вищих кляс курсів українознавства, для молодечих організацій. Але може вона послужити теж матеріялами до святкових доповідей та імпрез, які будуть відбуватися з нагоди Ювілею Тисячоліття по всій діяспорі.

Добре було б теж, щоб добродійні установи подумали про замовлення примірників цієї „Хрестоматії" в рамках допомоги українцям у країнах нижчого життьового рівня, де вона особливо пригодиться.

Книжу можна замовляти в бюрі СКВУ: W.C.E.U., 2118 A. Bloor St. W. Toronto, Ont. M6S 1M8, Canada.

Ціна її — в Канаді 20 дол. кан. в ЗСА 20 дол. ам., в інших країнах — рівновартість 20 дол. ам. з уваги на висоту оплати закордонних посилок з Канади.

Проф. Я. Рудницький обстоює „концепцію обласних мов"

Оттава (ОУПС). — У вівторок, 4-го серпня ц.р., тут почала свою працю спільна комісія Палати послів і Сенату в справі домовлень конституційного Акту „Міч Лейк", на основі якого Квебек приєднався до канадської конституції з 1982 року. Як досі, Квебек не підписував цієї конституції і стояв осторонь від дев'ятьох провінцій, що її тоді прийняли в Оттаві. Новий „об'єднаний" конституційний акт підписаний 3-го червня 1987 року всіми прем'єрами й федеральним урядом Канади, носить назву „Міч Лейк" 1987 і його мають ще ратифікувати, крім федерального уряду, леґіслятури дев'ятьох провінцій (крім Квебеку, який уже це зробив).

З уваги на деякі застереження державних діячів Канади до „Міч Лейку", зокрема колишнього прем'єр-міністра П'єра Трюдо, канадський парлямент створив окремий комітет, що до половини вересня має подати свої рекомендації в справі дальшої процедури з „Міч Лейком".

Між меморандумами окремих державних діячів до спільної комісії знаходиться меморандум колишнього члена Королівської комісії Б-Б проф. Ярослава Рудницького з Монтреалю, в якому він дальше обстоює свою концепцію „обласних мов", у тому й української, „акту багатокультурности", „багатокультурного сенату", в пропорції до чисельности етнічних груп тощо. На думку проф. Я. Рудницького контроверсійна проблема, над якою застановляється цей Комітет, а саме поняття „дистинктного суспільства", що його введено в акт „Міч Лейк", була розв'язана в роках 1965 й 1967 Королівською Комісією Б-Б, але ця проблема, як і всі інші поправки до „Міч Лейку", повинна знайти місце в дискусіях на майбутніх конституційних конференціях, а не на форумі теперішньої спільної комісії.

До меморандуму проф. Рудницького долучив чотири випуски своєї серії „Канада етніка", що їх надруковано в 1983-85 роках, і які заторкують порушені ним питання костиуційних поправок і до акту з 1982 року і до об'єднювального „Міч Лейку". Якщо б прийнято в майбутньому рекомендації проф. Рудницького то українська мова отримала б конституційний статус „обласної" (реґіональної), а в Сенаті були б принайменше три українці.

Їх усіх полонила українська Бразилія

Закінчення курсу гри на бандурі в Прудентополісі.

Джерзі Сити, Н. Дж. (О. К.). — Здається ще ніколи ми не писали стільки про наших українців в Бразилії, як останніми місяцями. Але також здається, що ніколи раніше не відвідувало Бразилію стільки українців із ЗСА, які їдуть туди не задля туристики, але щоб познайомитися з тамошніми нашими земляками, пізнати їхнє життя та їм допомогти у їхній жадобі культурного піднесення і розвитку.

Усі, що їздять тепер туди вертаються захоплені не краєвидами, не країною, а тими щирими українськими людьми, які живуть в провінціях Парана чи сусідній, яка належить до Арґентини, Міссіонес.

Наші тамошні поселенці, що ще не закинули зв'язку зі землею, залишилися вірні своїй Церкві та своїй мові до сьогодні, хоча там росте вже третє чи навіть четверте покоління.

Можливо отже, що саме це так тягне до них нас, „політичну іміґрацію", яка вже у другому поколінні при всіх технологічних і матеріяльних вигодах в прискореному темпі губить свою українську ідентичність.

Але як би воно не було, їх усіх полонила українська Бразилія і ми раз-у-раз зустрічаємося в редакції із людьми, які відвідали цю країну і бажають поділитися своїми переживаннями і своїм захопленням.

Так було і у випадку нашого молодого віртуоза-бан-

(Закінчення зі стор. 3)

Р. Гесс покінчив самогубством

Берлін. Пресове агентство Ройтерса інформує, що колишній заступник Адольфа Гітлера, Рудольф Гесс, який одинокий з фашистської ієрархії сидів в тюрмі Шпандав у Берліні засуджений на довживоття, покінчив самогубством при допомозі електричного дроту, який він замотав собі на шию.

У спільній заяві підписаній чотирма альянтами з часів Другої світової війни Совєтським Союзом, З'єдинаними Стейтами Америки, Великобританією і Францією говориться, що вартові, які стерегли тюрму Шпандав знайшли Р. Гесса неживого у малій ялтанці з електричним шнурком на шиї. Спочатку думали, що 93-річний колишній гітлерівський лідер помер натуральною смертю тим більше, що він часто хворів на серце і дихальні органи і його треба було час-від-часу перевозити до тюремної лічниці.

Тепер, речники чотирьох альянтів признaлися, що також перед тим Р. Гесс пробував чотири рази покінчити самогубством, перший раз в 1941 році, коли він попав в руки британців приземлившись на парашуті у Шотляндії, кажучи, що він зробив це добровільно, щоб мовляв, започаткувати мирні переговори між гітлерівською Німеччиною і альянтами. Останній раз він пробував відібрати собі життя в 1977 році, у згаданій тюрмі в Берліні. Тоді він був одиноким в'язнем тюрми і на охорону одної особи альянти витрачали великі гроші, але совєти ніколи не хотіли погодитися на звільнення Гесса, чи перевезення його до спільної тюрми під догляд звичайних поліціянтів.

У згаданій спільній заяві говориться, що усі дотеперішні досліди вказують, що Гесс не помер натуральною смертю, а покінчив самогубством. Повідомлення про смерть Гесса викликало мішану реакцію у Західній Німеччині. Деякі скрайньоправі угрупування, а також нечисленні групи неонацистів влаштували тут і там протестні акції проти „нелюдяної поведінки альянтів з Р. Гессом", який нібито весь час шукав шляхів замирення знаючи, що Німччина програє Другу світову війну якщо воюватиме також із західніми державами. Цей плян, очевидно, розходився з головною концепцією А. Гітлера. Можливо тому на нюрнберґському процесі Р. Гесс одинокий отримав вирок доживотної тюрми, хоч представники СССР, а головно головний прокурор Ніколай Руденко, вимагали також для нього кари смерти, разом з іншими високими чиновниками гітлерівського режиму.

У СВІТІ

ПРЕМ'ЄР-МІНІСТЕР ІЗРАЇЛЯ Їцак Шамір прибув на триденну візиту в Румунію єдину країну совєтського бльоку, яка має дипломатичні відносини з Ізраїлем. Ї. Шамір зустрівся з румунським диктатором Ніколае Чаушеску та іншими високопоставленими чинниками і обговорив ряд справ, серед яких і справу про еміґрацію совєтських жидів через Румунію. Цього літа десятки совєтських жидів уже переїхали через Букарешт. Багато років їх дорога лежала через Відень. Ізраїль віддає перевагу маршрутові Москва-Букарешт-Тель Авів, при якому шлях совєтським жидам у ЗСА, Канаду і Західню Европу закритий. Під час візити Шамір провадив переговори про міжнародну конференцію у справі Близького Сходу та про торговельні зв'язки.

СХІДНЬОНІМЕЦЬКИЙ прикордонник втік у Західню Німеччину. Він зумів подолати загородження з колючого дроту і щасливо дістатися до західньонімецького міста Реґенбурґ. Одночасно надійшли повідомлення про втечу 39 польських і чехо-словацьких туристів, які відлучилися від своєї групи і попросили політичного притулку в Західній Німеччині. Як повідомила мюнхенська поліція, із 37 членів польської туристичної групи, лише 10 захотіли повернутися в Польщу. 12 чехо-словацьких туристів також залишилися в Мюнхені.

ГАЗЕТА „САНДЕЙ ТАЙМС" повідомила, що комуністичний Китай передав З'єднаним Стейтам Америки дві ракети „Сілкворм". Ці ракети є на озброєнні Ірану і загрожують американським кораблям у Перській затоці. Покликуючись на поінформовані джерела у Вашінґтоні, англійська газета пише, що Китай відмовляється продати ракети З'єднаним Стейтам, але передав їх для випробування. Американці мають намір вивчити систему наведення ракет на ціль, щоб було легше знищувати такі ракети у повітрі.

УЖЕ ЧЕТВЕРТИЙ ДЕНЬ іде перестрілка між палестинцями з Палестинської Визвольної Організації (ПВО) і шіїтами з міліції Амаль. Три особи вбито і 12 поранено в районі міста Сайда, на півдні Ливану. ПВО, якою командує Ясір Арафат, і Амаль під командою міністра юстиції Ливану Набі Беррі, обвинувачують один одного в порушенні угоди про припинення вогню, яка була укладена при посередництві сирійців чотири місяці тому. До цього бої між ворогуючими сторонами тривали майже сім місяців і привели до загибелі 1,600 осіб.

ГОЛОВА ГІДРОМЕТЕОРОЛОГІЧНОЇ комісії і охорони довкілля Юрій Ізраель визнав на пресовій конференції, що „теоретично" існує можливість того, що рівень радіяції в скандинавських країнах підвищився у зв'язку з підземним нуклеарним вибухом на Новій Землі, проведеним 2-го серпня. Раніше норвезькі метеорологи заявляли, що вони зареєстрували підвищений вміст в атмосфері радіоактивного ізотопу йоду в Норвеґії, Швеції і Данії. Речник Державного департаменту Чарлз Редман обвинуватив у зв'язку з цим Совєтський Союз в порушенні угоди 1963 року про заборону випробувань нуклеарної зброї в атмосфері. Ю. Ізраель намагався применшити небезпеку радіоактивного зараження, заявивши, що протягом шести днів совєтські літаки з апаратурою для вимірювання радіяції неодноразово пролітали вздовж кордонів зі скандинавськими країнами і не виявили ніякого підвищення рівня радіоактивности.

У МОСКВІ ВІДКРИТІ ПЕРШІ приватні юридичні консультації. Це зроблено відповідно з законом про індивідуальну трудову діяльність. Совєтське пресове агентство ТАСС не повідомляє про кількість таких консультацій, але зауважує, що їх створення відбиває „турботу совєтського уряду про охорону юридичних прав громадян СССР". ТАСС також нагадує, що недавно Верховна Рада СССР прийняла закон, який допоможе громадянам подавати в суд на бюрократів, які затискують їх права. Тепер спеціялісти працюють над спрощенням і поліпшенням кримінального і цивільного кодексів для совєтських республік. Ці кодекси не мінялися протягом останніх 30 років.

НА ПРОЦЕСІ І. ДЕМ'ЯНЮКА

АМЕРИКАНКА ОСПОРЮЄ МЕТОДИ НІМЕЦЬКОГО ЕКСПЕРТА

Єрусалим, Ізраїль (АНЧЕЙН, тел.). — Аніта Причард, 40-літня докторантка Колюмбія-Пасифік університету в Каліфорнії, заквестіонувала методи німецького експерта Райнгарда Альтмана, які він вжив при встановленні ідентичности знімок Івана Дем'янюка у раніших свідченнях.

Покликана тут в понеділок, 17-го вересня, як другий експерт оборони, А. Причард, шведка з походження, яка постійно проживає в Гюстоні, Тексас, ствердила, що методи Альтмана не є прийняті в науковому світі і що він фальшиво насвітлював і затемнював частини знімок, щоб створити „оптичну ілюзію", що знімки однакові. Вона подала ряд альбомів, доказуючи що знімки двох різних осіб можна так подати, що вони будуть до себе дуже подібні.

Крім того, А. Причард, будучи психологом (має дипломи багалявра і магістра), вказувала на елементи само-суґестії, які причиняються до того, що людина бачить те, що хоче бачити, а не те, що справді існує.

Власне щоб доказати фальшивість підходу Альтмана, вона користувалась копіями тих знімок, які він вживав і продемонструвала, що знімки І. Дем'янюка є відмінні від знімок на мнимій виказці з Травників.

З уваги на те, що Причард приїхала сюди щойно минулого четверга, її опінію на письмі отримала прокуратура щойно в п'ятницю, як також тому, що вона не мала нагоди оглянути оригінал виказки, суддя Дов Левін перервав процес на один день і наказав обороні від тепер подавати писемні свідчення два тижні перед виступом даного свідка. Отже у вівторок, 18-го серпня, сесії не було.

Виявилось, що оборона рішила не викликати дружину І. Дем'янюка Віру до свідчень. До оборони приєднався вже торонтонський адвокат Павло Чумак.

Одна з гебрейських газет помістила інтерв'ю з Еддою Робертсон, попереднім свідком, в якому вона гостро скритикувала відношення до неї прокуратора Михаеля Шакеда і суддів. Вона сказала, що не звикла до такої нахабливої поведінки і в американських судах це не практикується. Вона вважає, що зробила добру експертизу виказки, встановляючи, що підпис Дем'янюка підфальшовано, що знимка є інша, печатки не сходяться і це вистачає, щоб відкинути цей „документ". Вона призналася, що маючи до діла з чотирма прокураторами Шакедом і трьома суддями вона кілька разів хотіла вийти зі судової залі і не повернутись.

Ч. Ґлесс продістався на волю

Бейрут, Ливан. — Чарлз Ґлесс, американський журналіст, що був схоплений в західньому Бейруті в червні ц.р., втік з ув'язнення перед сходом сонця у вівторок, 18-го серпня ц.р., і є в Сирії.

Згідно з речником поліції у Бейруті, Ч. Ґлесс появився в готелі „Сісайд" у західньому Бейруті, вдягнений у теплий спортивний костюм босоногий десь біля год. 2:30 ранку і, приступивши до урядовця при приймальному столику, сказав хто він є і що він потребує приміщення, щоби сховатися. В короткому часі з'явилися військовики Сирії і забрали кореспондента зі собою.

Виявляється, що Ґлесс перед прибуттям сирійців розповів про те, як він втік через вікно із свого ув'язнення на десятому поверсі, коли його сторожі заснули і прокрався на волю сходовою кліткою. Натомість радіо „Голос Ливану", що знаходиться у християнами контрольованій частині Бейруту, було перше, що повідомило про втечу Ґлесса, сповістивши, що під готель він приїхав таксівкою.

Ч. Ґлесс був на відпустці з мережі Ей-Бі-Сі і збирав матеріяли для своєї книжки про Близький Схід, коли його схоплено. Він проживав у Лондоні зі своєю дружиною і п'ятьма дітьми.

В АМЕРИЦІ

З ДОБРЕ ПОІНФОРМОВАНИХ і близько поставлених до комісії джерел, яка провіряє катастрофу джетового літака біля Дітройту, подають, що пілоти не були свідомі того, що при злеті втрачали швидкість. Щойно голос компютора попередив їх „втрачаєте швидкість, втрачаєте швидкість". У цій жахливій катастрофі, яка обірвала життя 153 людям, уціліла тільки одна чотирирічна дівчинка Сісилія Сіхан, яку знайдено в руїні літака захороненою тілом жінки, що мабуть була її мама.

РЕЧНИКИ БІЛОГО ДОМУ заявили в понеділок, 17-го серпня ц.р., що Уряд президента Роналда Реґена відновить свою пропозицію щодо продажу додаткової зброї Савдійській Арабії. Однак ці самі речники сказали, що продаж мав би відбутися при кінці цього року, але немає устійненого точного часу, як теж і не є устійнено, яка зброя буде включена. Уряд сподівається сильного спротиву Конґресу.

У НЮ ЙОРКУ РЕЧНИК Об'єднаних Націй заявив, що генеральний секретар Гавіє Перез де Куеяр правдоподібно відвідає Теґран в наступних чотирьох тижнях на запрошення іранського уряду на розмови в справі ірано-іракської війни. Тому, що це було усне запрошення від головного іранського представника до Об'єднаних Націй, то подробиці намічених відвідин подадуть після того, як де Куеяр отримає писемне потвердження.

ЯК ЗАЯВИЛИ УРЯДОВІ чинники, Генрі Анатол Ґрунволд, головний редактор Тайм, Інк., буде назначений президентом Роналдом Реґеном на амбасадора до Австрії. Досі пост амбасадора в Австрії займав від квітня 1986 року Роналд Лодер, який згідно з неназваним урядовцем Державного департаменту хоче покинути свій дотеперішній пост амбасадора і змагатися за місце в Сенаті, яке тепер займає Даніел Мойниген з Ню Йорку. Г. Ґрунволд з походження жид, втік з Австрії 17-літнім юнаком перед нацистськими переслідуваннями. В політиці його уважають консерватистом, але він не належить до жадної політичної партії.

ЩОБ ОСЯГНУТИ свою мету, тобто зібрати фонди для фундації АІДС, світової слави фільмова зірка і акторка Елізабет Тейлор навіть проїхалась на мотоциклі 100 миль з мільйонером-видавцем Малколмом Форбсом у неділю, 16-го серпня ц.р. В нагороду за свій труд, мотоциклісти зібрали на фундацію 1,000 дол.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.
Tel.: (201) 451-2200

Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members 1 year — $15.00. Change of address — $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda".

Postmaster: Send address changes to
"Svoboda", 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel.: (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Іран — вогнище неспокою, загроза війни

Іран — велика країна з населенням понад 46 мільйонів жителів і територією близько 640,000 квадратових миль. Його історія сягає до двох тисяч літ перед народженням Христа. І перед народженням Христа відбулися славетні перські походи проти античної Греції, з її політичними та культурними центрами в Атенах і Спарті. Іран — це новітня національна назва на античну Персію і по нинішній день залишилася назва Перської затоки, обшир якої є саме тепер ареною можливого зудару. За часу володіння шаха Рези Паглеві Іран був союзником Америки. Але у 1979 році перемогла опозиція під проводом фанатичних мусулманських духовників, „аятоллів", і відколи диктаторським володарем став аятолла Хомейні — Іран став вогнищем неспокою та приповідковою бочкою пороху, що її вибух може розпалити нову велику війну, Аятолла Хомейні проголосив гасло „святої війни", яка повинна би поширити іслям на ввесь світ. Стрижнем нової теократичної влади стала „революційна ґвардія", що складається із фанатиків ісляму, але й авантюристів та злочинних елементів, які шукають наживи. 44 місяці перебували в ув'язненні члени американської амбасади, 62 особи, які вийшли на волю уже за урядування Роналда Реґена. Привітав цих закладників в Америці попередник Роналда Реґена Джиммі Картер.

Авантюрницька політика Ірану довела до насправжньої її міжнародної ізоляції. Америка зірвала з Іраном дипломатичні зв'язки після нападу на її амбасаду в Теграні, Франція зробила те саме недавно, коли іранські „дипломати" в Парижі виявилися членами терористичної змови. Великобританія скоротила до мінімуму число іранського дипломатичного корпусу в Лондоні і свого у Теграні, також після виявлення, що іранська амбасада є прибіжищем і операційною базою терористів. Британські і французькі військові кораблі приєдналися до американської морської фльоти в обширі Перської затоки не тільки для охорони кувайтських танкерів, але й для демонстрації проти Ірану, що став загрожувати наїздом проти малих арабських держав популярно названих Еміратами.

В одному з найкращих часописів, яким є „Кріщен Саєнс Монітор" з 17-го серпня ц.р. появилася цікава стаття на тему „Захід та Іран — заклик до згоди". Автор — фахівець центрально-східніх справ, член Центру стратегічних і міжнародних дослідів у Вашінґтоні, задумується над причинами, чому всі спроби порозуміння західніх країн з Іраном кінчалися невдачею — включно із останньою спробою Америки, якою був засекречений продаж транспорту зброї, що створило в Америці своєрідну кризу з жалюгідним тримісячним слідством Конґресу. Автор статті, Шірінт Гантер, твердить, що з теперішнім режимом в Ірані неможливо договоритися, бо це фанатики, які не думають реалістичними категоріями. Існує там, в Ірані, внутрішня опозиція поміркованих мусулманських духовників і світських діячів, але вони не мають настільки сили і впливу, щоб могли переголосувати аятоллу Хомейні, голова якого у хмарах. А все ж, він радить не припинювати спроб замирення в ім'я збереження миру, бо вибух війни Заходу проти Ірану загрожує перейти у третю світову війну, якщо СССР не зберіг би невтральности.

В останніх днях появилася в західніх засобах масової інформації вістка, що ізраїльський уряд вислав свою делеґацію до Швайцарії на зустріч з іранськими делеґатами. Іран — хоч мусулманський, має проти себе мусулманський арабський світ, який підтримує арабський Ірак, який повів проти Ірану війну сім років тому і веде її далі. Ізраїль має спільну з Іраном площину протиарабської ворожнечі. Якщо та вістка виявилася би правдивою, то це був би ще один доказ нельояльности й ароґанції теперішнього ізраїльського уряду, який діє проти інтересів Америки, без якої не могла б існувати незалежна ізраїльська держава. Трудно повірити в можливість, що Америка використовує Ізраїль як посередника до Ірану. ЗСА за урядування Роналда Реґена веде мирну, але не войовничо-авантюрницьку закордонну політику, веде її під гаслом демократизації всіх режимів. Демократизувати аятоллу Хомейні — це утопія. Але шукати якогось компромісу — можна би і треба би. Але без втручання туди протиарабського Ізраїля та з великою дозою скептицизму щодо успіху мирових заходів.

В. Л.

ЗУМИСНЕ НИЩАТЬ ІСТОРИЧНІ МІСЦЯ В УКРАЇНІ

Орган Правління Спілки письменників України, київська газета „Літературна Україна", помістила у числі з 6-го серпня ц. р., алярмуючий лист до редакції під заголовком „Тривоги Чигирина". У листі, який підписали письменники: Василь Захарченко, Валентина Кузьменко-Волошина, Федір Моргун, Микола Негода, Сергій Носань, Константин Світличний і Мая Фролова, мова йде про побудову під Чигирином на Черкащині колишньої столиці Козацької української держави, однієї з найбільших у світі атомних станцій потужністю 4,800 тисяч кіловат.

Автори листа в „Літературній Україні" нав'язують до Чорнобильської катастрофи, яка „відізвалася болем у серцях мільйонів людей. Вона показала всім нам, що й мирний атом може обернутися великим лихом, якщо з ним поводитися необачно, запанібрата. Зараз усе дужче й дужче стукає в наші серця тривога Чигирина на Дніпрі".

Потім вони розказують історію побудови Чигиринської АЕС (атомної електростанції), яка, з огляду на совєтську бюрократичну систему і незграбне господарювання, ще й досі не закінчена, хоч початкові будови розпочалися ще 1969 року. Совєтські проєктанти декілька разів міняли свої пляни і потужність електростанції, звели останньо до 1,600 тисяч кіловат. „Коли вже було відселено від зони ДРЕС (теплової електростанції) прилеглі села (до речі, вдруге, бо вперше їх переселяли наприкінці 1950 років), будівництво з технічних причин припинили. За безгосподарність було засуджено тоді першого директора незбудованої ДРЕС та головного бухгалтера (мабуть за спроневірення грошей). І тоді у відомих бюрократичних нетрях виникла нова, ще грандіозніша ідея — спорудити на Дніпрі атомну електростанцію (АЕС)", — пишуть згадані письменники, які розповідають, що недавно вони були з групою письменників Чернігівщини на будівельному майданчику АЕС, зустрічалися з учнівською молоддю, інтеліґенцією міста і відчули в якій тривозі перебувають тут люди, які серйозно стурбовані майбутнім здоров'ям свого краю, майбутнім здоров'ям Дніпра. Вони запитують: „Невже ж й досі нас нічого не навчила чорнобильська трагедія? Хіба вона не сказала нам, що, здавалося б, найнадійніше виробництво не може застрахувати від непередбачених аварійних ситуацій? А тим паче, коли бачимо як на наших очах безвідповідально ось уже 17 років буквально на піску, з розрахунками, взятими навмання, скорше з кабінетної стелі, ліпиться один проект безглуздіший за інший. Де гарантія, що й з цим проектом АЕС усе благополучно, що він не поставить під загрозу населення Черкаської та прилеглих до Чигирина Полтавської і Кіровоградської областей, не поставить під загрозу водного басейну Дніпра і населення міст, розташованих у них по ріці — Дніпропетровська, Запоріжжя, Дніпродержинська, Кременчука, Світловодська та інших? А води ж Дніпра поять і багатомільйонний Донбас".

Письменники запитують совєтських бюрократів, що це таке, Чигирин, Суботів, Холодний Яр у історичному пляні і відповідають: „Чигирин — столиця України часів народно-визвольної війни українського народу під проводом Богдана Хмельницького 1648-1654 років". Вони, віддаючи данину комуно-московським окупантам, говорять також про „ідею возз'єднання України з Росією", „дружбу трьох східньословянських народів", „про творення совєтської сім'ї народів" тощо, але пізніше, даючи лекцію комуно-московським наставникам в Україні, запитують знову:

„Хіба можна виймати таку перлину із золотого туристичного кільця України? Хіба це не наша ідеологічна короткозорість, продиктована нам вузьковідомчими сюхвилинними інтересами?

Поза межами туристських маршрутів лишаться такі святині українського народу, як Іллінська церква в Суботові — усипальниця роду Хмельницьких, у якій покоїться прах славного гетьмана Б. Хмельницького, три криниці — символ невмирущої дружби трьох братніх народів. За межами туристських маршрутів зостанеться й легендарний Холодний Яр, колиска антифеодальної гайдамаччини народного повстання другої половини XVIII століття під проводом Максима Залізняка та Івана Гонти. У Холодному Яру багато пам'яток природи, серед них дуб, якому вже понад 1100 років, у народі його називають „дуб-склик", бо під нього на раду скликали ватажки повстання гайдамаків. Голубіє між деревами озеро, в якому гайдамаки перед тим, як іти на панів, святили мечі. Тут стоїть і пам'ятка архітектури — церква Мотронинського монастиря, замальована Т. Г. Шевченком, тут тягнуться Змієві вали.

Хіба ж можна позбавляти туристів, особливо дітей, молоді, цих національних святинь нашої історичної пам'яті? Маючи таку багату історію, чарівну природу, настав час перетворити Чигирин на один з важли-

(Закінчення на стор. 4)

Хведь Прочуханець

Замінити серп на косу

Комунізм, так як його бачили Маркс і Енгельс, — це утопія. Заспокоїти необхідні людські потреби можна без комунізму. Заспокоїти всі людські потреби навіть комунізмові не під силу, адже ті потреби безконечні.

Тепер воно зрозуміле навіть партійним провідникам, доказом чого нова редакція партійної програми КПСС, в якій говориться про розумні потреби. Коли ж про те, які потреби розумні а які ні, вирішувати має партія, тоді ніщо не стоїть на перешкоді об'явити, що ми вже благоденствуємо в комунізмі. Прецеденс був: за таким принципом колись Сталін проголосив завершення будови соціялізму.

Можна, наприклад, прикріпити до червоної п'ятикутної зірки ярлик з написом „комунізм", але тоді треба було б змінити символіку в емблемі — усунути серп і молот і заступити серп хоча косою, а молот також чимсь більш механічним. Адже за теорією комунізм має бути суспільним ладом спертим на найпередовішій техніці.

Однак то було б найпростіше. Важче буде наладнати іншу справу. Щоб доказати вищість комуністичної продукції і ту вищість догледіти, треба її порівняти зі закордонною, капіталістичною. Воно так виникає не тільки із здорового глузду, але й з марксистського вчення вождів народу. Приклад? — Прошу дуже. Хрущов пов'язував прихід комунізму з переганням Америки в загальних розмірах продукції. Горбачов пов'язує світле майбутнє комунізму з випуском продуктів, які не уступали б закордонним зразкам.

Отже, в техніці виробництва, в кількості та якості хоч-не-хоч треба орієнтуватися на капіталізм. Воно то краще було б рівнятися з Ґаною, Чадом чи Ліберією, але не випадає. Якась пристойність все ж таки мусить бути збережена.

В дечому, може не вищість, але рівність осягнуто, наприклад, закуплено ліценцію на продукцію „Кока-Кола" і тепер совєтська публіка може досхочу впиватися тим, як колись вважалося, символом капіталістичного загнивання. Може свобідно загнивати разом з капіталістичною публікою. Заноситься на те, що й ліценціовані джінси совєтська молодь почне носити, коли вже капіталістичній молоді вони знудяться. Тоді може навіть дійти до того, що в Совєтському Союзі буде більше людей в джінсах ніж деінде.

Безумовно, в певних ділянках Совєтський Союз стоїть не нижче, якщо не вище, західніх держав. До них без сумніву можна зарахувати військову промисловість. Робиться це величезним зусиллям цілої економічної потуги і коштом матеріяльного рівня всього населення, щоб від тої сторони виключити загрозу для режиму.

При негоді носиться в проґресивних серцях тиху надію, що тією своєю високоякісною продукцією вдасться колись капіталізм придавити і в цей простий спосіб звільнитися від безсонниці, яку викликають в основному непотрібні порівняння двох систем. Бо капіталістичний світ потрібний соціялізмові тільки до часу, тільки до всенародних бігів, щоб можна було когось доганяти, а когось переганяти. Капіталізм трактується також інструментально, як мірило у метрах кілограмах і тоннах.

Але все має свою міру, все до часу. Чи ж для таких дрібних справ варто толерувати таку анархістичну, нікудишню систему.

Роман Кухар

ДУЖЕ ПОТРІБНИЙ ПОРАДНИК ПРАВОПИСАННЯ

„Український правопис", друге видання, справлене й доповнене, за редакцією К. Церкевича й В. Павловського, вступне слово від упорядників Костя Церкевича, Науково-Дослідне Товариство Української Термінології, накладом Євгена Нарушевича, Ню Йорк, 1987, ст. 178.

Найновіша й чи не найповніша праця, що займається нормативним упорядкуванням українського правопису для практичного вжитку шкіл, працівників пера й загалу, охоплює розділи причетні до звучні (голосні і приголосні), морфології (іменники, прикметники, займенники, числівники, дієслова) й до вибраних зразків синтакси, включно з розділовими знаками (крапка, двокрапка, кома, риска, дужки, лапки, і т.д.). Тут віддано теж належну увагу потрібній транслітерації з інших мов, як і з української на англійську, науковій транслітерації та правильному скорочуванню слів. Про розмір прикладів для окремих обговорюваних питань указують дві сторінки альфабетично впорядкованих складних прислівників, як „анітрохи", „набагато", „напівсвідомо" тощо.

Замітною познакою другого видання доповненого „Українського правопису" є співпраця в ньому двадцятьох упорядників у перегляді студійних матеріялів цього посібника, що послужить кожному, хто дбає про збагачення культури української мови. Зрештою, друге видання, як і перше, з 1982 року, сперте на правописних напрямних соборного й вільного від пізнішого російщення Харківського правопису з 1927-1928 років, що його прийняли в 1929 році Українська Академія Наук у Києві, НТШ у Львові, а згодом УВАН і НТШ на еміґрації. На основі Харківського правопису Г. Голоскевич видав свій „Правописний словник", декілька разів перевиданий на еміґрації, що його дотримуємось і досьогодні, дарма що назріла найвища пора на його перегляд і поширення. Замітне для цього „Українського правопису" є теж редакційне підкреслення, що із приведених текстів сучасних підсовєтських письменників усунено всі „варваризми, русизми, кальки, архаїзми, провінціялізми, асиміляційну пропаґанду й тенденційну фразеологію окупантів".

Це торкається зокрема лінґвістичних анахронізмів, як буквальне копіювання штампів, чи звукових передач із чужих мов, що за російською заводять і в українській підсовєтській мові, часто проти всілякої логіки, як от у випадку німецького двозвуку „ай" („яй"), що в російській вимові неправильно передається, як двозвук „ей" („єй"), напр.,: „Гайне", як „Гейне"; „Ляйпціґ", як „Лейпціг"; „Швайцарія", як „Швейцарія".

Щодо вжитку чужого „е" в нашій мові, знаходимо в посібнику другого видання „Українського правопису" таке зв'язке вияснення: „нашим „е" треба передавати недавно запозичені слова, як „Еспанія" (в російській мові „Іспанія"), „Европа" (російське „Європа"), а давніш запозичені слова з „е" треба передавати голосним „є", напр., : єпископ, Євген, євангелія, і т.д.

Користування новим виданням „Правопису" допоможе внести лад в загальному суспільному вжитку рідної мови, а теж прокладе напрямні для вживання чужих слів в українській мові, наприклад, передаючи правильно ім'я і прізвище американського поета як „Волт Вітмен", а не як в російській редакції „Уолт Уїтмен". Наш правописний посібник теж порадить читачам, де слід вживати в нашій мові вилученої за російським зразком літери „ґ", замість „г". Отже, має бути „ґава", а не „гава", „ґудзик", а не „гудзик", „джиґун", а не „джигун". В українській мові треба правильно писати літеру „т" грецького походження, замість „ф", напр.: „Атени", не „Афіни" (російське), „Теби", не „Фіви" (російське), „міт" а не „міф" (російське).

Маємо й деякі застереження щодо мововжитку другого видання „Українського правопису". Замість уживаного тут скорочення „США" (російською мовою „Соєдіньонниє Штати Амерікі") доцільніше вживати української форми скорочення „ЗСА" („З'єднані Стейти Америки"). Теж, замість терміну „радянський", що є калькою з російської мови і штучним, неприродним новотвором, годиться вживати таки російську форму „совєтський", що точно визначує чужий інструмент в Україні і є витвором чужого, а не рідного, політично-мовного походження. На нашу думку, теж і терміни „тире", „дефіс", на означення розділової риски, повинні поступитись українському термінові „риска", довша, або коротша. Своє визначення теж більше зрозуміле нашому молодшому поколінню, як ужиток цих колишніх термінів. Наприкінці, маємо ще одне зауваження: українська сучасна мова уникає вжитку дієприкметників в роді „уточнюючий", „узагальнюючий". Їх можна заступити влучнішими, більш сприємливими духові української мови, відповідниками, як от „уточнювальний", „узагальнювальний".

Цих декілька зауваг до другого видання „Українського правопису" в нічому не применшує його вартости, бо насправді воно вирізняється значним поступом супроти першого видання і нам його дуже потрібно за сучасних нестійких умов практики культурних взаємин нашої мовної спільноти.

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

ПРО ТРОЙ, Н.Й.

У дописі з Трой, Н.Й., друкованому на першій сторінці одного з недавних чисел „Свободи", згадано, що в тому місті побував 1889 року о. Іван Волянський.

Згідно з нашими дослідженнями, о. Волянський не був у Трой, хоч там були вже від 1881 року наші перші поселенці. До них дещо пізніше приїздили принагідно отці Григорій Грушка і Євген Волкай.

У 1899 році у Трой жило 76 українських родин (326 людей). Братство св. Миколая постало там 18-го грудня 1895 року, а у вересні 1897 року наші іміґранти купили за 2,500 долярів дім на розі вулиць третьої і Манро. Цей дім, відремонтований і покритий копулою, був першою церквою наших поселенців у Трой. Цю церкву посвятив 1-го січня 1898 року о. Теофан Обушкевич з Мейфілду, Па. Другого жовтня 1898 року сюди прибув перший парох, о. Нестор Дмитрів. Він також є автором цікавої статті про початки українського життя у Трой, друкованої у „Свободі" з 26-го січня 1899 року.

Д-р Осип Кравченюк

Вілкс-Беррі, Па.

Автори книжок і видавництва, які бажають, щоб про їхні книжкові видання були в щоденнику поміщені бібліографічні нотатки, вістки й огляди, повинні присилати до редакції „Свободи" разом із двома примірниками даного твору також і адресу, де таку публікацію можна набути, та її ціну.

Василь Верига

ЗВІТ КОМІСІЇ ДЕШЕНА

III.

Відносно кількости обвинувачених у воєнних злочинах у Канаді у звіті Комісії Дешена ствержено, що „залишаючи на боці цифру 6,000, що її подав Візенталь у 1986 році і заки ще приступлено до перевірки поодиноких осіб, які є на головній листі, вказує на перебільшення, яке становить не менше як 400%". (стор. 248)

Дня 12-го березня Комісія Дешена представила канадському урядові свій звіт, який нараховує 966 сторінок першої частини, що її віддано до публічного вжитку. Другу частину, довірочну, на якій є усі імена та всякі інші інформації із довірочними документами отримало тільки міністерство справедливости, яке дістало всього-навсього 29 імен осіб, яких не звільнено з обвинувачень і яким не можна ще довести вини, тому що основна документація їхньої вини знаходиться поза кордонами Канади. Там є також листа 71 німецьких учених і техніків, з яких 55 перебувають на терені Канади. Перша частина звіту не подає жодних прізвищ, але перераховує вислід своїх розшуків, подаючи замість прізвищ тільки число із остаточною рекомендацією. Таких справ зреферовано 711 (стор. 275-782), 38 справ із листи Аддендум (стор. 752-775) та листу 71 німецьких учених (стор. 776-830).

З першої частини звіту довідуємося, що відносно 29 запідозрених у воєнних злочинах не можна було вести слідство до кінця через брак доказів в Канаді. Наприклад, для справи ч. 145 — доказовий матеріял знаходиться в Австралії, Мадярщині та в Ізраїлі; справа ч. 87 — член Залізної Ґвардії — в Румунії, але Румунія не відгукнулася на заклик Комісії Дешена й не дала жодних документів. Справа ч. 287 — доказовий матеріял в Англії, у ЗСА, і в СССР; справа ч. 533 — в Чехо-Словаччині, ЗСА й СССР. Коротко кажучи, Комісія Дешена просила доказового матеріялу чи свідків в ЧССР для 3 справ, з Мадярщини — 1, з Польщі — 2, із ЗСА — 1 з ЗСА — і з Західньої Німеччини — 3 та з СССР — 8. Тут слід підкреслити, що СССР вже довгі роки вимагав видачі 43 осіб, яких він обвинувачував у воєнних злочинах. Коли ж Комісія Дешена перевірила совєтську листу і ствердила, що 13 осіб з тої листи померло, 16 в Канаді не знайдено а 14 живе в Канаді. Розглянувши їхні обвинувачення, Комісія дійшла до переконання, що супроти вісьмох є доволі поважні обвинувачення, які варто було розглянути докладніше. (Справа ч. 15, 289, 317, 349, 497, 689, а також і справа ч. 287).

Дня 26-го листопада 1985 року Комісія Дешена звернулася до СССР за допомогою довести цих вісім справ до кінця, підкреслюючи, що Комісія мусить свої праці закінчити до 30-го червня 1986 року. СССР довго не відповідав, бо Комісія Дешена поставила певні вимоги, що вона може приїхати до СССР, якщо вона зможе діяти в межах канадського законодавства. Щойно 9-го червня 1986 року совєтський уряд погодився на умови Комісії Дешена й визначив місто Львів на переслухування совєтських свідків, підкреслюючи, що допити мають відбуватися в рамках процедури кримінального права Української ССР. (стор. 267) Але як виявилося, совєтський уряд мав свідки і документи тільки проти двох обвинувачених, а проти шести інших він „ще шукав". З другого боку Комісія Дешена не могла використати дозволу совєтського уряду, вважаючи, що на саме переслухання усіх справ їй треба було не менше як місяць часу, а тим часом її реченець діяльности кінчався 30-го червня.

В остаточній аналізі Комісія Дешена ствердила, що раптом 20 справ залишилося невиясненими й тому вона передала їх у руки уряду. Відкритим залишається питання, скільки із тих 20-ти є українці. Відповісти на нього нелегко, бо всі дані про них знаходяться у другому довірочному томі звіту Комісії Дешена. Не говорить нічого й те, що совєтський уряд призначив був місто Львів на переслухання, бо до Львова є ближче з Вільнуса, Риґи чи Талліну, ніж з Києва а тим більше з Харкова чи Одеси.

Повертаючись до справи української дивізії „Галичина", яка виступала перед Комісією Дешена як окрема одиниця. Їй присвячено 11 сторінок звіту загального характеру і 6 рекомендацій на всіх 82-ві сторінки цілого звіту. Крім того приблизно на 200 сторінок у розділі обговорювано справи поодиноких осіб. Загальний висновок Комісії Дешена такий, що жиди не дали належної документації відносно участи Дивізії „Галичина" у воєнних злочинах у 1950 році, коли вони виступали проти допущення дивізійників до Канади, не міг доставити цих доказів Візенталь і тепер у 1986 році. Комісія пробувала декілька разів дістати конкретні докази відносно 217 членів Дивізії, які мали б бути в архіві Візенталя, а також усно й писемно зверталася до Візенталя та його адвоката у Вашінґтоні, Мартіна Мендельзона, телефонічні розмови а персональна зустріч радника Комісії із Візенталем у Ню Йорку 1 листопада 1985 року, а опісля телефонічні розмови, писемні пригадки тощо, не дали нічого крім обіцянок." (стор. 257) Ми маємо від себе додати тільки те, що „з пустого в порожнє не наллєш", можливо що Візенталь і „спілка" думали що і в Канаді вистачить показати пальцем, що хтось є ворогом народу, чи пак, воєнним злочинцем і цього буде досить, щоб людину знищити. На щастя, Канада — не Совєтський Союз. Отже, „листа 217 старшин Дивізії Галичина" доставлена Візенталем, виявилася майже повністю ні до чого і поставила канадський уряд, через RCMP і цю Комісію виконувати повністю безхосенну роботу". (стор. 258)

Проаналізувавши листу старшин 217, що її подав Візенталь, Комісія стверджує, що 187 із них ніколи не ступили ногою на канадську землю, 11 прибули до Канади, але в міжчасі померли, двох приїхали до Канади, але скоро виїхали до іншої країни, для 16 з них немає жодних доказів а одного не знайшли, разом 217." (стор. 258) В іншому місці Дешен стверджує, що коли йдеться про дивізію „Галичина" то „Документальний Центр Візенталя у Відні був головним джерелом імен поодиноких осіб, що їм закидувано воєнні злочини... Назагал, однак треба ствердити, що інформації Центру були довгі відносно обвинувачень та загальних даних, але короткі, коли йдеться про доказовий матеріял і точні дані". (стор. 58)

Закінчення буде.

Храмове свято у Фініксі

У неділю, 9-го серпня ц.р., о год. 8.30 відслужено Святу Літургію в наміренні парафіян, а о 10-ій годині ранку — Святу Літургію в наміренні колишнього пароха о. прелата Мирослава Колодія з нагоди його 50-ліття священства, який приїхав до своїх колишніх парафіян у Фінікс, Арізона, з Келовні, Британська Колумбія, де він тепер є на парафії.

До служіння Святої Літургії стали священики: настоятель парафії о. Іван Кротець, о. прелат Мирослав Колодій, о. Олешко і диякон о. Гарвас, а обов'язки дяка виконував Дмитро Микита, за яким співала ціла церква, як колись на нашій многострадальній Україні.

Після відчитання Св. Євангелії о. парох І. Кротець виголосив проповідь. Він також привітав о. ювілята з його 50-літтям священства, згадав про його 12 років служіння в парафії Успіння Пресвятої Богородиці у Фініксі та виголосив „Многая літа" ювілятові. В піднесеному настрої присутні відспівали „Многая літа" також всім священикам, парафіянам і гостям. Молитвою-співом „Боже Великий, Єдиний" закінчено відправу.

Отець І. Кротець запросив усіх присутніх у церкві на храмовий обід, як і в пошану колишнього пароха о. М. Колодія — гостя-ювілята.

Святочний обід відкрив молитвою о. парох, страви, які приготовило сестрицтво, поблагословив о. прелат М. Колодій. За почесним столом засіли: ювілят о. прелат М. Колодій, о. Олешко, о. Іван Бованкович, парох о. І. Кротець і голова інж. Михайло Дидик. Мала дівчинка піднесла китицю квітів о. ювілятові М. Колодієві, а брат Дмитро Дидик сказав відповідне слово, за що ювілят подякував. Слово про прелата М. Колодія сказала сестра Катерина Росола і подала його життєпис з 75-річної праці на церковній і суспільно-громадській ниві в Канаді і ЗСА, зокрема у Фініксі, у парафії Успіння Пресвятої Богородиці.

Життя кидало його з місця на місце по парафіях у Канаді. Довелося перенести різні терпіння і хвороби, але це не зламало його духа, ані завзяття і далі працювати для Бога і Церкви. Народився він 8-го січня 1912-го року в с. Клебанівка Збаразького повіту в Західній Україні, де закінчив народну школу, а гімназію у Тернополі. Матуру склав у Львові, де закінчив п'ятирічні студії в Богословській академії за ректора бл. п. о. д-ра Йосифа Сліпого. Висвятив його в священики канадський Єпископ у Жовкві, Західня Україна, 30-го травня 1937 року, Владика Василій. Після висвячення о. М. Колодій виїхав до Канади на душпастирську працю. Згодом переїхав до Фініксу, де був 12 років настоятелем церкви Успіння Пресвятої Богородиці, яку розбудував і придбав значні фонди та приєднав багато членів до парафії, а також започаткував українську католицьку церкву у місті Тусоні в Арізоні, яка тепер розвивається під доглядом о. пароха Івана Кротця. Була впорядкована школа українознавства і підпорядкована шкільній раді. Отець прелат Мирослав Колодій є прикладним і громадсько-суспільним працівником, який брав участь у поході містом у 40-ліття Великого голоду в Україні, відзначенні 200-ліття ЗСА і 100-ліття українського поселення в ЗСА. Сприяв різнож створенню українського громадського комітету, який пізніше перетворився у новостворений Відділ УККА, який діє посьогодні. Автор цього допису був протягом восьми років у тісній співпраці з о. прелатом М. Колодієм у школі як учитель українознавства, і п[illegible] його зарядом, як директора школи.

Свого часу, в 1976 році (я тоді був головою УАП-Церкви у Фініксі), ми спільно працювали на громадському відтинку обох наших церков. Ми, православні, користались з залі, яку нам задармо давав тодішній парох УКЦ, як рівнож на різні імпрези і збори українських організацій: „Кредитівки", „Тризубу", Союзу Українок, Вільного Козацтва та інших.

Ювілят дістав багато поздоровлень від різних організацій та окремих осіб, а також подарунок — образ Спасителя.

Отець Іван Кротець закінчив святочний обід молитвою, а о. М. Колодій щиро подякував всім.

М. Теслевич

НЕОПУБЛІКОВАНА ПРАЦЯ про кошти студій в приватних університетах в порівнянні з публічними заперечує загально поширювану теорію, що ціна чотирирічного навчання в приватному університеті є та сама, що й у публічному. Загальне чотирирічне навчання в американських університетах в 1983 році виносило 24,713 дол., в приватному університеті — 28,386 дол., а в публічному 18,474 дол. Критики цієї праці гостро напали на автора за неточність поданих фактів, як теж і за те, що ця праця стремить до того, щоб вбити клин незгоди між публічними та приватними вищими навчальними установами.

40-ліття священства Патрикія Пащака, ЧСВВ

Отець П. Пащак, ЧСВВ, дякує за влаштування несподіваного ювілею. Біля нього Владика Лостен.

Промовляє о. Й. Федорик (зліва сидять): о. О. Гавкалюк, д-р В. Вереш, о. П. Пащак і Владика В. Лостен.

Вест Ґрініч, Конн. (Р. С. Голіят). — Тут у четвер, 13-го серпня ц.р. в Інніс Арден ресторані, за спільним обідом, відзначено 40-літню працю у Христовому винограднику о. Патрикія Пащака, ЧСВВ — генерального вікарія стемфордської української католицької дієцезії, ігумена і пароха церкви св. Юра в Ню Йорку.

Після спільної молитви, що її провів єпископ Василь Г. Лостен, кількадесят присутніх священиків і запрошених гостей засіли до спільного обіду.

Нюйоркчани знають о. Патрикія Пащака ще з 1949 року, з тих часів, коли школа церкви св. Юра мала сотні наших дітей, які з батьками залишили Европу, щоб громадою поселитись у самому Ню Йорку. Це були роки масової української еміґрації до З'єднаних Стейтів Америки.

Для тодішньої шкільної дітвори о. Пащак був їхнім катехитом, опікуном і служив їм добрими вказівками і порадами. Про його добрі діла для них вони згадують його досьогодні.

Чин Святого Василія Великого покликав його з Ню Йорку до Чикаґо, а відтак до Дітройту. А коли вибрали його протоігуменом, ЧСВВ, то цю функцію з осідком в Асторії, Н. Й., він сповняв на протязі 12 років, а відтак він знову повернувся до парафії св. Юра в Ню Йорку, як ігумен і парох, а в 1986 році єпископ Лостен іменував його своїм генеральним вікарієм.

Ми часто чуємо похвальні голоси парафіян, що о. Пащак є красномовним, а деякі навіть порівнюють його до колишнього єпископа Ню Йорку Шіна, який своїми телевізійними змістовними і красноречевими програмами захоплював глядачів і некатоликів. Отець Пащак є двомовним красномовним проповідником і бесідником.

На цій ювілейній зустрічі єпископ Лостен привітавши присутніх, у своєму слові підкреслив, що він радіє цим, що має працьовитого й розсудного генерального вікарія і побажав ювілятові многих літ дальшої плодовитої праці для добра нашої Української Церкви й нашого народу.

Отець монс. прелат Йосиф Федорик, звертаючись до єпископа Лостена, ювілята й присутніх, навів у своєму похвальному слові рядок з мови фільмового актора Спенсера Трейсі, який, вручаючи академічне відзначення продуцентові фільмів Джанові Юстонові сказав, що „у кожній професії є одиниці, що переважають своїм вмінням і підносяться до вершин". В особі о. Пащака, — продовжував о. Федорик, — ми маємо священика, який переважає інших у своєму покликанні і він осягнув вершок, бо за цим стоїть його проблена праця, як також, наш ювілят є найкращою людиною у нашому українському духовенстві. В дальшому він згадав про тижневі радіопередачі УК-Церкви о. Пащака в Ню Йорку, і Голосу Америки, його працю в Академії і школі св. Юра, участь у святкуваннях 200-ліття Америки й 100-ліття статуї Свободи, участь в численних громадських справах. А на доказ цього, що о. Пащак є гарною і доброю людиною, то о. Федорик пригадав минуле, що під час його 60-денного перебування у шпиталі, о. Пащак відвідував його, саджав його на візок і возив по шпитальному будинку.

Вкінці о. Олександер Гавкалюк, ЧСВВ, — настоятель ОО. Василіян у Ґлен Кові, підкреслив у своїй мові великий вклад праці ювілята в розбудову Чину СВВ і побажав йому від протоігумена Катрія, усіх питомців і отців ще многих і многих літ!

Для уприємнення ювілейної зустрічі проф. Роман Левицький, бандурист, відіграв на бандурі кілька пісень, приспівуючи до звуків цього інструменту. Його виступ присутні нагородили рясними оплесками.

Грімким многолітствієм і спільною молитвою закінчено цю небуденну зустріч з ювілятом о. Патрикієм Пащаком, а він від себе висловив щиру подяку за ювілейну несподіванку.

Учасники ювілейного прийняття бажали ювілятові ще довгих років плодовитої праці у Христовому винограднику, а саме отці: Володимир Андрушків; Юрій Бенковський; Христофор Войтина; о. д-р Мелетій Войнар; Теодор Винник; Лев Ґолдейд; Олександер Кенезь; Максим Кобасюк; Лаврентій Лавринюк; Еміліян Манастирський; Венедикт Мельник; Любомир Мудрий; діякон Богдан Тарнавський; Ярослав Свищук; монах Еміліян Турко; Петро Федорчук, та Йосиф Лисогір — голова дієцезального семінарійного фонду і д-р Василь Вереш — власник бюра нерухомостей „Ґемінай" в Ню Йорку, який з пошани до о. ювілята покрив рахунок цього прийняття.

ПОШТОВА СЛУЖБА плянує видати новий пропам'ятний значок першої кляси, яким відзначить вклад стейту Ню Джерзі у допомогу ратифікації американської Конституції. Цей 22-центовий значок зображатиме фармера-пілігріма і вийде 11-го вересня ц.р., після відповідних церемоній у Трентоні, столиці стейту, на яких сподіються участи губернатора Томаса Кіна.

Їх усіх...

(Закінчення зі стор. 1)

Ю. Китастий у редакції розказує про свою подорож до Бразилії.

Група студентів в часі навчання гри на бандурі в Обері. Міссіонес.

дуриста Юліяна Китастого, що хотів розповісти нам про своє тримісячне перебування в Південній Америці, де він весь час провів навчаючи гри на бандурі і відбуваючи хорово-вокальні курси.

Його курси були частиною великого проєкту, за яким стоїть декілька ентузіястів гри на бандурі і поширення того мистецтва у Південній Америці, зокрема відомий всім Микола Чорний і родина Китастих. Завдяки їхньому завзятті, українська молодь в Південній Америці дістала вже цілий ряд бандур, а тепер мала змогу перейти справжні професійні курси орудування тим старим українським інструментом. Ю. Китастий розповідає, що перепровадив чотири повні курси із 110 студентами, з яких майже всі були початківцями, а де міг робив концертові виступи. У загальному він за три місяці дав повних дев'ять концертів і 16 коротких виступів, також виступаючи в бразилійській та арґентинській телевізії і радіо.

Ю. Китастому, що їздив зі своєю дружиною, вдалося, завдяки гостинності та при допомозі місцевих українських організацій, побачити села та закутини в околиці Прудентополісу і Міссіонес, які майже ніхто не відвідує. Його, молоду людину, здивувало те, що зустрів людей, які ніколи в житті не чули гри на бандурі, ба, щобільше, навіть не знали, що це таке є. І так, розповідає він, немов справжній кобзар, сідав біля церкви, грав та співав, а довкола збиралися люди, слухали, плакали та раділи. У тих своїх поїздках він зустрів старших віком людей, що вже були народжені в Бразилії, а знають лише українську мову, а радше галицький діялект, із кінця XIX сторіччя.

Але і у ці закутини починає тепер доходити цивілізація, а з нею усі її „блага". Тому Ю. Китастий вважає, що незвичайно важливим є кожний український культурний проєкт, який може конкурувати із впливами бразилійської цивілізації та культури.

Як і наші відвідувачі в редакції, що були в Бразилії, Ю. Китастий підкреслює зі зворушенням гостинність, жертвенність і ентузіязм до кожного культурного почину наших земляків. Він з пошаною згадує велику працю, що її виконують місцеві українські священики, а передусім катехитки та Сестри Служебниці, особливо в ділянці шкільництва. Як він завважив в околиці Прудентополісу, вони майже вповні опанували шкільну систему своїми учительками (там зобов'язує лише народна школа) і він сам побував у школах де понад 90 відсотків дітей було українських, а цих 10 відсотків бразилійських навчалися української мови, пісні і асимілювалися з українськими дітьми.

Коли бачимо блиски захоплення в очах нашого гостя, як він стверджує, що там в Південній Америці „є з ким робити і є що робити" і як він запевняє нас, що „мусить" туди повернутися, щоб закінчити те, що розпочав і дати тим українським дітям знання хорового мистецтва і гри на бандурі, яке вони так прагнуть, здається нам, що ті, які їздили в українські поселення Південної Америки, відкрили там таки справжній клаптик України і тому вони повертаються такими ентузіястами.

Цей ентузіязм відчули ми у М. Чорного, і у Роми Прийми-Богачевської та її доні Ані, а тепер у Юліяна Китастого і у численних інших відвідувачів. Усіх їх полонила українська Бразилія і там вони залишили свої почування і частину свого серця.

ВСІ УКРАЇНСЬКІ ДІТИ ДО УКРАЇНСЬКИХ ШКІЛ!

У СОРОКОВИЙ ДЕНЬ СМЕРТИ

СВ. П.

МАРІЇ з КУШНІРІВ БАРАГУРИ

будуть відправлені

СВЯТІ ЛІТУРГІЇ

в суботу, 29-го серпня 1987 р.

в церквах:

Покрова ПДМ в Озон Парку, о год. 9-ій вранці;
св. Юра в Ню Йорку, о год. 7-ій вранці;
св. Володимира в Стемфорді, о год. 8-ій вранці;
св. Трійці в Керґонксоні, о год. 9-ій вранці;
Покрова ПДМ в Берлінґтоні, Канада, о год. 9-ій вранці;
Успення Божої Матері, Монтреаль, РЗМ;
в Римі і в Бразилії.

Про молитви за спокій душі Покійної просить —
РОДИНА

Єднаємось в скорботі і великому смутку з Рідними НІНОЮ І СТЕПАНОМ ГОЛОВЧИК, та їхніми ДОЧКАМИ І СИНАМИ з приводу великої втрати — смерти СИНА І БРАТА

бл. п. молодого

СТЕПАНА

Нехай американська земля буде Йому легкою.

ЯРОСЛАВ КОПЧАК
з Родиною в Україні і Польщі

ПОДЯКА

У наслідку трагічної автомобільної катастрофи, яка потрясла цілою громадою в Рочестері, Н. Й. з Волі Всевишнього відійшла у Вічність, ненадійно, дня 3-го червня 1987 р. на 64-му році свого життя

наша Найдорожча і Незабутня

ДРУЖИНА, МАМА І БАБЦЯ

бл. п.

МАРІЯ КІНДРАТ

Не має слів, якими можна б злагіднити наш біль по такій наглій страшній втраті.

Однак у цьому до глибини душі болючому для нас ударі долі, поміч та співчуття наших близьких давали і дають нам хоч ілюзію полегші...

Тому цією дорогою, ми опечалена рідня, складаємо всім Тим, хто віддав останню пошану покійній Марусі своєю участю у похоронних відправах, звеличав її пам'ять, а нам старався облегшити наш біль і смуток — висловлюємо найсердечнішу подяку.

Щиро дякуємо Родині, п. Олегові Звадюкові і його рідні, Іванні і Любі Мельник, Теодорові й Ірені Сениця, і друзям з окрема д-рові Теофілеві Артемович, за фізичну і психічну підтримку в перших хвилинах нашої родинної трагедії.

З глибини серця дякуємо нашим Друзям, які не жалуючи часу і невигод прибули з далеких сторін; особливо п. мґр Михасеві Бойко і його рідні, як також моєму дорогому другові д-рові Стефанові Ворохові за незабутні, теплі і зворушливі прощальні слова.

Складаємо щиру подяку о. Василеві Бучекові, інж. Я. Матковському і членам хору, за їх спів в часі Панахиди.

Дякую моїм Приятелям, що віднесли на своїх раменах покійну Марусю на місце Вічного Спочинку.

Моя особлива глибока вдячність друзям: д-рові Івасеві Кизик, д-рові Марії Кознарській, д-рові Славкові й Ірені Остапюк, д-рові Олесеві і Славці Ґудзяк, Друзям-Дивізійникам, а зокрема д-рові Джеанет Мінкоф, яка в день похорону моєї покійної Дружини перевела увесь час зі мною в шпиталі і тепер всесторонно і багато помагає.

Щире Спаси-Біг п. Розамонд Кінґ, моїй рідні, моїм Друзям, Знайомим і Пацієнтам за їх щире співчуття і піддержку в теперішній тяжкий час.

Всім, що зложили квіти коло домовини Покійної і замість квітів пожертви на Гарвардський Проєкт і українських дітей в Бразилії — щиро дякуємо.

Д-р ІВАН КІНДРАТ
і доні ДАРУСЯ і ЛЮБЦЯ

ДІТЯМ в БРАЗИЛІЇ:

А. Капітан $50, Б. Хомяк $10, Г. Левицька $10, Р. Кицілів $10, М. І. Бойко $20, д-р Т. Артемович $100, Ф. Коплер $20, В. Роткенп $10, д-р П. Сениця $100, д-р С. І. Остапюк $50, д-р Мінкоф $25, м. Литек $20.

Разом $425.00

Пожертви на ГАРВАРДСЬКИЙ ПРОЄКТ в пам'ять покійної МАРІЇ КІНДРАТ:

Д-р М. Кознарська	$100.00
І. і Х. Кознарська-Казанова	100.00
О. і І. Гафткович	100.00
Б. Топольницька	100.00
Д-р А. і Я. Ґудзяк	100.00
Д-р С. Ворох	100.00
І. і М. Крамарчук	50.00
В. і Я. Зелез	50.00
Д-р І. і О. Кизик	50.00
Мґр Л. П. Кольцьо-Матійцьо	50.00
Л. і Л. Білик	25.00
Р. і Т. Шутер	25.00
Р. і Л. Домбчевські	25.00
А. Яріш	25.00
В. і В. Мотика	25.00
М. і І. Мартинець	25.00
М. і О. Малинівські	25.00
В. Білан	25.00
З. І. Омецінський	25.00
О., Ю. і Г. Малаховські	20.00
Проф. О. і М. Омецінські	20.00
М. і Л. Семків	20.00
М. Холевчук	20.00
М. і Д. Лесів	20.00
С. Павлишин	10.00
С. Лаба	10.00
І. і А. Боднар	10.00
Л. Ріопка	10.00
А. і П. Тютюнник	10.00
М. і Г. Тицкі	10.00
І. Руснак	10.00
М. Дмитрів	10.00
А. Кравчук	5.00
А. і М. Фалат	5.00
М. Т. Фалат	5.00
М. М.	2.00
Разом	$1,602.00

Ділимося сумною вісткою з Рідними і Приятелями, що в суботу, 1-го серпня 1987 р. після важкої недуги померла на 54-му році життя

наша Дорога ДОНЯ

бл. п.

ЕЛЕНА (ЛЯЛЯ) ГАРМАШ-ВАЙЛ

ПОХОРОН відбувся 6-го серпня 1987 р. в Сан Дієго, Каліфорнія на Ґрінвуд Меморіял Парку.

Горем прибиті:

батьки — МАКСИМ І НАДІЯ ГАРМАШ
сестра — ОКСАНА
і Родина

Зумисне...

(Закінчення зі ст. 2)

вих туристичних центрів на карті нашої Батьківщини.

Надсилаючи цей лист, ми висловлюємо думку всіх людей, з якими зустрічалися в ті дні у Чигирині. Тому просимо Раду Міністрів СРСР прислухатися до громадської думки. Ми не проти атомних станцій, але для чого ж будувати АЕС в густонаселених районах і саме на Дніпрі, завдаючи непоправної шкоди природі? Ще не пізно припинити будівництво Чигиринської АЕС, поки що тут ідуть тільки підготовчі роботи. На базі вже спорудженого можна звести завод, фабрику чи комбінат, скажімо, по переробці овочів і фруктів з полів і садів району, які щороку в значній кількості гинуть не реалізовані, в довгих, часто цілоденних авточергах до Черкаського плодоовочевого комбінату. Не можна подвійно, потрійно навантажувати Дніпро, і так уже запряжений у районі Чигирина у Кременчуцьку ГЕС, вище за течією на Черкащині в Канівську ГЕС, на Київщині — в Київську ГЕС, нижче за течією у Дніпрогес та Каховську ГЕС. Треба ж подумати і про те, звідки питимуть воду наші нащадки, на прикладі якої історії вчитимуться вони патріотизму, розбудовуватимуть свій духовний світ?"

На тлі вищесказаного можна також краще зрозуміти чому так розпачливо, ризикуючи власною свободою, українці на батьківщині взялися обороняти українську культуру, мову, літературу, куці права республіки, історичні місця і пам'ятники культури, зокрема пам'ятники української давньої слави, що їх, як можна відчути також зі статті, так запопадливо нищать разом з біологічним винищуванням народу, комуно-московські імперіялісти.

Відійшов...

(Закінчення зі стор. 1)

„Скотті" Рестон віддав до друку останній зі своїх коментарів, що їх він писав від 1953 року. Там він пише: „Я недавно дійшов до висновку, що людина може застрягнути в рові задовго".

Цей 77-літній джентельмен Д. Рестон врятувався і не потонув у насичених акулами водах Вашінґтону, виходячи сухим і без жадних ворогів, а навпаки з великою кількістю приятелів-приклонників. Він не оправдується з критики, що в останніх роках його „укушення" не були такими гострими. Він натомість пише: „Після понад 50 років, я до цих пір залишився оптимістом, що застряг у болоті".

Артур Окс Салцберґер, видавець „Ню Йорк Таймсу", заявив, що Рестон не буде ніким заступлений на сторінках газети, як колюмніст. Він залишиться, як дописувач, і зосередить увагу на своїх споминах, які, як сам заявляє, будуть „довгим любовним листом, адресованим Америці".

ТЕНІС НА СОЮЗІВЦІ

Чорній-Цікало і Савчак-Снилик перемогли у подвійних іграх

Союзівка. — Пари Денис Чорній і Юрій Цікало, в групі чоловіків, і Юрій Савчак та Зенон Снилик, у групі сеньйорів, вийшли переможцями у цьогорічному турнірі подвійних ігор, який відбувся тут в суботу і неділю, 8-го і 9-го серпня.

У півфіналах Чорній-Цікало перемогли пару Ігор Луків і Степан Федоровський 6-0, 6-2, а у фіналі пару Ігор Ференцевич і Юрій Вальчук вислідом 7-5, 6-2.

До фіналів Ференцевич-Вальчук дійшли перемогою у півфіналах над парою Адріян Кутко і Роман Цікало, 6-3, 6-4.

У групі сеньйорів, в якій стартувало чотири пари, що грали кожна з кожною, перемоги добились Савчак-Снилик над парою Ігор Гронь і Юрій Грабець вислідом 4-6, 6-1, 6-1.

Переможці виграли всі три свої змагання.

У групі переможених чоловіків перше місце здобули Кутко-Цікало.

Надпрограмово мішана пара Ю. Савчак і донька його Таня перемогли пару Олесь Попович і Віра Попель.

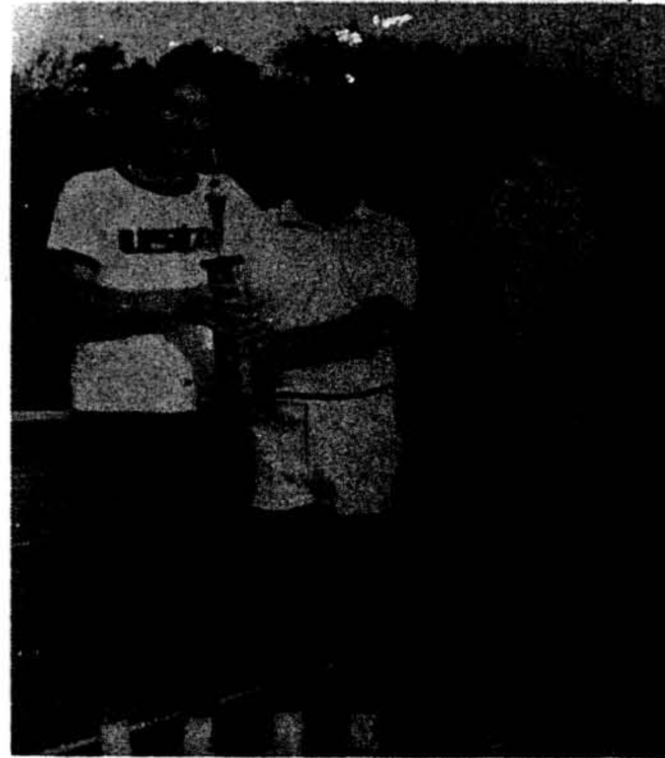
Турніром проводив інж. Роман Ракочий, ст., а йому допомагали Юрій Попель, Ю. Савчак і З. Снилик.

Нагороди Союзівки вручили фіналістам управитель оселі Дорко Сенчишин, інж. Р. Ракочий і Ю. Савчак.

Наступний турнір на Союзівці — це крайові індивідуальні першенства УСЦАК від п'ятниці, 4-го вересня до понеділка, 7-го вересня. Зголошуватись треба заздалегідь до четверга 27-го серпня у інж. Ракочого, 158 Manor Ave., Cohoes, N.Y. 12047.

І. Ференцевич (зліва) і Ю. Вальчук приймають трофеї від інж. Р. Ракочого.

Юрій Цікало (зліва) і Денис Чорній отримують чашу від інж. Юрія Савчака.

Д. Сенчишин вручив чаші А. Куткові (зліва) і Р. Цікалові

Інж. Р. Ракочий (зліва) і Д. Сенчишин вручили чаші переможцям у групі сеньйорів Ю. Савчакові і З. Сниликові.

І. Гронь (другий зліва) і Ю. Грабець отримали нагороди від інж. Р. Ракочого (зліва) і Д. Сенчишина.